

Olsztyn, 6 listopada 2020 r.

**WOJEWODA
WARMIŃSKO-MAZURSKI**
SO-III.431.10.2020

**Pani
Alicja Kołakowska
Wójt Gminy Świętajno
ul. Grunwaldzka 15
12-140 Świętajno**

Stosownie do art. 47 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (tekst jedn. Dz. U. z 2020 r., poz. 224), zwanej dalej: „ustawą o kontroli w administracji rządowej”, przekazuję Panu treść wystąpienia pokontrolnego.

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Jednostka kontrolowana: Urząd Gminy Świętajno, (NIP 7450005484, REGON 000546064), ul. Grunwaldzka 15, 12-140 Świętajno.

Kontrola została przeprowadzona w trybie zdalnym, zgodnie z procedurami określonymi w zarządzeniu Wojewody Warmińsko-Mazurskiego nr 145 z 8 czerwca 2020 r. w sprawie wprowadzenia procedury kontroli zdalnej.

W okresie objętym kontrolą oraz w dacie czynności kontrolnych funkcję Wójta Gminy Świętajno (kierownika jednostki kontrolowanej) pełniła Pani Alicja Kołakowska – na stanowisku od 1 grudnia 2014 r. do chwili obecnej (*akta kontroli s.116*).

Kontrolę przeprowadził zespół pracowników Wydziału Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie w składzie:

1) Anna Chojnowska – starszy inspektor wojewódzki, przewodnicząca zespołu kontrolnego, posługująca się legitymacją służbową nr 2/2020 wydaną przez Dyrektora Generalnego ww. Urzędu, na podstawie pisemnego upoważnienia do kontroli nr FK-IV.0030.287.2020 z 14 września 2020 r. wydanego przez Wojewodę Warmińsko-Mazurskiego (*akta kontroli s.93*).

2) Beata Mamińska-Pietrzak – starszy inspektor wojewódzki, członek zespołu kontrolnego, posługująca się legitymacją służbową nr 34/2014 wydaną przez Dyrektora Generalnego ww. Urzędu, na podstawie pisemnego upoważnienia do kontroli nr FK-IV.0030.288.2020 z 14 września 2020 r. wydanego przez Wojewodę Warmińsko-Mazurskiego (*akta kontroli s.95*).

Kontrolę przeprowadzono w dniach 15 września – 14 października 2020 r.

Kontrola została wpisana przez kierownika jednostki w książce kontroli pod nr 5/2020.

Przedmiotem kontroli była realizacja w okresie od 1 kwietnia 2019 r. do 31 marca 2020 r. przez Urząd Stanu Cywilnego Świętajno zadań zleconych z zakresu administracji rządowej w obszarze rejestracji stanu cywilnego oraz zmiany imion i nazwisk.

Kontrolę problemową przeprowadzono na podstawie art. 2 ust. 1 oraz art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 224) oraz

art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1464) w związku z art. 6 ust. 1 oraz art.11 ust. 1 ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. Prawo o aktach stanu cywilnego (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 463 ze zm.) oraz art. 14 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 października 2008 r. o zmianie imienia i nazwiska (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 707).

Na podstawie ustaleń kontroli działalność kontrolowanej jednostki ocenia się **pozytywnie z nieprawidłowościami**.

Zgodnie z procedurą określoną w zarządzeniu Wojewody Warmińsko-Mazurskiego nr 145 z 8 czerwca 2020 r. w sprawie wprowadzenia procedury kontroli zdalnej, ustalenia kontrolne zostały oparte na przekazanej przez jednostkę kontrolowaną za pośrednictwem platformy ePUAP uwierzytelnionej elektronicznie dokumentacji (m. in. dokumentów dotyczących zatrudnienia pracowników realizujących ww. zdania, akt wytypowanych do badania spraw oraz fotografii lokalu urzędu stanu cywilnego).

W wyniku przeprowadzonej kontroli dokonano następujących ustaleń:

1. Organizacja Urzędu Stanu Cywilnego w Świętajnie.

Zgodnie z obowiązującym w okresie objętym kontrolą Regulaminem Organizacyjnym Urzędu Gminy Świętajno, ustanowionym zarządzeniem Nr Or 0050.2.2017 Wójta Gminy Świętajno z 29 stycznia 2017 r. (ze zmianami), Urząd Stanu Cywilnego jest komórką organizacyjną bezpośrednio nadzorowaną przez Wójta. Do zadań Urzędu Stanu Cywilnego należą wszelkie sprawy związane z rejestracją stanu cywilnego oraz zmianą imion i nazwisk, jak również inne zadania określone w § 17 ww. regulaminu urzędu, m.in. zadania dotyczące dowodów osobistych i ewidencji ludności.

Z ustaleń kontroli wynika, iż zadania w obszarze rejestracji stanu cywilnego oraz zmiany imion i nazwisk realizuje Pani Liliana Napiórkowska, pełniąca funkcję Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego w Świętajnie od 1 lutego 2010 r. Wymieniona osoba posiada odpowiednie wykształcenie i staż pracy w administracji publicznej określone w art. 8 ust. 1 pkt 3 i 4 ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. Prawo o aktach stanu cywilnego (dalej jako „p.a.s.c.”). Jak ustalono obecnie oraz w okresie kontrolnym na stanowisku Zastępcy Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego w Świętajnie zatrudniona była Pani Ewa Żywica. Z dokumentacji kontroli wynika, iż Zastępca Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego w Świętajnie również spełniała wymogi ustawowe, co do wykształcenia i stażu pracy określone w powyższym przepisie (*akta kontroli s.116-131*).

Z zakresów czynności ww. pracowników wynika, iż podczas nieobecności Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego w Świętajnie, Pani Liliany Napiórkowskiej, zadania w zastępstwie wykonuje Zastępca Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego w Świętajnie, Pani Ewa Żywica. Przy czym należy zauważyć, iż zakres czynności Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego w Świętajnie jest z 2010 r. i nie uwzględnia regulacji określonych w ustawie Prawo o aktach stanu cywilnego z 28 listopada 2014 r., która weszła w życie z dniem 1 marca 2015 r. Podobnie zakres czynności Zastępcy Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego w Świętajnie. Zakresy czynności ww. pracowników powinny zostać zaktualizowane. Niemniej powyższe nie miało wpływu na merytoryczne wykonywanie zadań objętych kontrolą.

Warunki lokalowe – jak ustalono na podstawie przekazanej dokumentacji fotograficznej, pomieszczenia Urzędu Stanu Cywilnego znajdują się na piętrze budynku Urzędu Gminy Świętajno, z siedzibą przy ul. Grunwaldzkiej 15 w Świętajnie. W skład lokalu wchodzi: pokój pracy, archiwum usc oraz sala ślubów. Klienci przyjmowani są pojedynczo w pokoju pracy kierownika urzędu stanu cywilnego. Pomieszczenie, w którym przechowywane są księgi i akta zbiorowe wyposażone jest w higrometr, termometr oraz sprzęt gaśniczy. Sala ślubów Urzędu Stanu Cywilnego w Świętajnie umożliwia zawarcie związku małżeńskiego w formie uroczystej

(akta kontroli s.133-142).

Księgi stanu cywilnego – stan techniczny dobry. Wszystkie księgi oprawione zostały w twarde oprawy. Księgi ustawiane są w archiwum urzędu stanu cywilnego, znajdującym się przy pokoju pracy kierownika urzędu stanu cywilnego, które zapewnia należyte ich zabezpieczenie przed uszkodzeniem, zniszczeniem, kradzieżą oraz dostępem osób trzecich. W Urzędzie Stanu Cywilnego w Świątynie przechowywane są księgi rejestracji stanu cywilnego od 1946 r. (akta kontroli s.143-145).

Akta zbiorowe - akta zbiorowe rejestracji stanu cywilnego przechowywane są w segregatorach. Segregatory nie są przepełnione, co umożliwia wpinanie wpływających dokumentów na bieżąco, bez groźby zniszczenia dokumentów. Dokumenty w aktach zbiorowych prowadzonych do aktów stanu cywilnego, które nie były gromadzone jako dokumenty elektroniczne, zostały oznaczone numerem oraz datą sporządzenia aktu, zgodnie z § 43 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z 9 lutego 2015 r. w sprawie sposobu prowadzenia rejestru stanu cywilnego oraz akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego (Dz. U. z 2016 r., poz. 1351) (akta kontroli s.147-150).

2. Sporządzanie aktów stanu cywilnego.

2.1. Urodzenia

W okresie objętym kontrolą sporządzono 10 aktów urodzenia. Badaniem kontrolnym objęto 5 wybranych aktów. Na tej podstawie stwierdzono, że 4 akty urodzenia zostały sporządzone w trybie wynikającym z art. 104 p.a.s.c., tj. przeniesienia do rejestru stanu cywilnego w drodze transkrypcji zagranicznego dokumentu stanu cywilnego, będącego dowodem urodzenia i jego rejestracji za granicą, natomiast 1 akt urodzenia sporządzono na podstawie art. 99 p.a.s.c., tj. w formie czynności materialno-technicznej, zarejestrowano urodzenie, które nastąpiło poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, gdzie nie jest prowadzona rejestracja stanu cywilnego. Rejestracja ww. czynności dokonywana była bez zastrzeżeń, na podstawie oryginalnych dokumentów zagranicznych oraz ich tłumaczenia na język polski lub odpisu wielojęzycznego. Dokumenty stanowiące podstawę wpisania aktu zagranicznego do polskich ksiąg stanu cywilnego włączane były do akt zbiorowych. W sporządzonych aktach, w „adnotacjach” prawidłowo wpisywana była informacja o podstawie prawnej sporządzenia aktu lub rejestracji zdarzenia. Akty zostały uzupełnione o brakujące dane na podstawie np. innych aktów stanu cywilnego sporządzonych w Polsce (aktów urodzenia, czy też małżeństwa rodziców), dzięki czemu posiadają pełną moc dowodową (akta kontroli s. 155-202).

Na podstawie analizy wybranej dokumentacji stwierdzono, iż w sprawie nr:

-USC.5353.3.2019 (nr aktu 2817072/00/AU/2019/123935) Urząd Stanu Cywilnego w Świątynie po dokonaniu transkrypcji aktu nadał małoletniemu numer PESEL, pomimo iż nie było podstaw do jego nadania zgodnie z art. 7 ustawy z 24 września 2010 r. o ewidencji ludności. Jak ustalono, małoletni zamieszkuje za granicą, nie wnioskowano dla niego o wydanie d.o. i nie dopełniano obowiązku meldunkowego (nieprawidłowość).

-USC.5353.5.2019 (nr aktu 2817072/00/AU/2019/077227) na wniosku o transkrypcję, składanym przez pełnomocnika nie wskazano danych wnioskodawcy (uchybiecie).

- USC.5353.11.2019 (nr aktu 2817072/00/AU/2019/437580) oraz USC.5353.2.2020 (nr aktu 2817072/00/AU/2020/432091) po dokonanej transkrypcji, Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego (a nie organ gminy) nadał dzieciom nr PESEL w związku z wnioskiem o wydanie dowodu osobistego (uchybiecie).

Ponadto stwierdzono, że we wszystkich sprawach przy transkrypcji aktów Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego w Świątynie dokonywał na wniosek uzupełnienia danych na podstawie aktów rodziców sporządzonych w Polsce (np. aktu urodzenia lub małżeństwa). W aktach sprawy brakuje jednak potwierdzenia przez wnioskodawców, iż po dokonanych czynnościach kierownik

urzędu stanu cywilnego wydał wnioskodawcom odpisy zupełne aktu, zgodnie z art. 37 ust. 8 ustawy p.a.s.c. Z dokumentów nie wynika, również kto dokonywał odbioru odpisów (brak pokwitowania odbioru). Stanowi to uchybienie i narusza tryb doręczeń pism, wynikający z rozdziału 8 ustawy z 14 czerwca 1960 r. Kodeksu postępowania administracyjnego, który ma także zastosowanie w zakresie realizacji zadań dotyczących rejestracji stanu cywilnego.

Stwierdzona nieprawidłowość, w zakresie nadania numeru PESEL małoletniemu dziecku skutkuje gromadzeniem w rejestrze PESEL danych osoby, która w momencie jego nadania nie była zobowiązana do posiadania numeru PESEL, gdyż zamieszkuje za granicą.

Z wyjaśnień Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego wynika, iż nadanie numeru PESEL dla dziecka wynikało z ubiegania się o wydanie paszportu dla dziecka (*akta kontroli s. 310*).

Odnosząc się do powyższych wyjaśnień wskazać należy, iż w przypadku ubiegania się o paszport dla małoletniego zamieszkującego na stałe za granicą organem właściwym do nadania numeru PESEL jest organ paszportowy, tj. wojewoda lub konsul. Kierownik urzędu stanu cywilnego nie jest uprawniony do nadania numeru PESEL w przypadku ubiegania się o dokument tożsamości, tj. dowód osobisty czy paszport. Organem właściwym do nadania numeru PESEL jest organ gminy, w przypadku zaistnienia okoliczności wskazanych w art. 7 ustawy z 24 września 2010 r. o ewidencji ludności.

2.2. Małżeństwa

W okresie objętym kontrolą sporządzono 19 aktów małżeństwa w trybie zwykłym oraz 1 akt w trybie szczególnym (art. 99 p.a.s.c.). Badaniem objęto 11 aktów, w tym 1 akt, który został sporządzony w trybie rejestracji zdarzenia, mającego miejsce za granicą, gdzie nie zostało zarejestrowane.

Ustalono, że w przypadku ślubów udzielanych przez Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego w Świątynie (6 przypadków) akty małżeństwa sporządzono prawidłowo, na podstawie protokołu przyjęcia oświadczeń o wstąpieniu w związek małżeński. Oświadczenia zostały przyjęte prawidłowo, w sposób określony w art. 1 § 1 ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (dalej jako k.r.o.). Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego w Świątynie przyjął oświadczenia nupturientów na podstawie prawidłowo złożonych zapewnień o braku okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa. W jednym przypadkach Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego w Świątynie udzielił ślubu poza lokalem USC. W tym przypadku została pobrana, na konto urzędu gminy, dodatkowa opłata w wysokości 1000 zł., zgodnie z rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 22 stycznia 2015 r. w sprawie opłaty dodatkowej za przyjęcie oświadczeń o wstąpieniu w związek małżeński poza urzędem stanu cywilnego (*akta kontroli s. 364-365*).

Z ustaleń kontroli wynika, że jeden akt małżeństwa nr 2817072/00/AM/2020/259553 został zarejestrowany po terminie. Oświadczenia o wstąpieniu w związek małżeński Kierownik USC przyjął 28 grudnia 2019 – sobota, wobec czego akt powinien zostać zarejestrowany 30 grudnia 2019 r. - w poniedziałek, a został sporządzony dopiero 2 stycznia 2020 r. Jak wyjaśniła Zastępca Kierownika USC, nie uczyniono tego ze względu na problem techniczny polegający na niemożności złożenia podpisu w aplikacji Źródło. Z dokumentów (zgłoszenia awarii) przekazanych wraz z wyjaśnieniami przez jednostkę kontrolowaną wynika, że problem był rozwiązany 30 grudnia 2019 r., wobec tego w tym dniu powinien zostać sporządzony akt (nieprawidłowość). Akt został następnie unieważniony na podstawie art. 39a – w imieniu ojca mężczyzny ujawniono imię matki, a w imieniu matki – imię ojca. Stwierdzono jednak, że we wzmiance o unieważnieniu wskazano jednocześnie art. 39a oraz 127a p.a.s.c. (uchybienie) (*akta kontroli s. 310 oraz s. 364-365*). W przypadku unieważnienia aktu podstawą prawną może być, w zależności od okoliczności wyłącznie jeden z powołanych przepisów.

Ponadto weryfikacji poddano 4 akty małżeństw zawartych w sposób określony w art. 1 § 2 i 3 k.r.o. (ślub konkordatowy). Ustalono, że zgodnie z ustawą p.a.s.c. podstawą sporządzenia aktów małżeństw były zaświadczenia stwierdzające brak okoliczności wyłączających zawarcie

małżeństwa oraz zaświadczenia stwierdzające, że oświadczenia o wstąpieniu w związek małżeński zostały złożone w obecności duchownego. Dokumenty te dostarczono do Urzędu każdorazowo w terminie określonym w art. 8 § 3 k.r.o. Na zaświadczeniach potwierdzono daty dostarczenia przez duchownego dokumentu do urzędu.

Badaniu podlegał również 1 akt małżeństwa sporządzony na podstawie art. 99 p.a.s.c. Z ustaleń kontroli wynika, że oryginalne dokumenty włączono do akt zbiorowych wraz z ich urzędowym tłumaczeniem na język polski, a w rubryce „Adnotacje” zamieszczona została właściwa podstawa prawna wpisania aktu do rejestru. Przy czym stwierdzono, iż w akcie, tym brakuje informacji, iż po dokonanych czynnościach kierownik urzędu stanu cywilnego wydał wnioskodawcy odpis zupełny aktu (*akta kontroli s. 364-365*).

Po sporządzeniu aktów małżeństwa, zmiany stanu cywilnego zostały naniesione w rejestrze PESEL. Jednocześnie stwierdzono, iż u 11 osób, które zawarły związek małżeński, Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego w Świątyni nie zweryfikował poprzednich stanów cywilnych (uchybień). Przy analizie danych w rejestrze PESEL kontrolujący wygenerował do właściwych urzędów stanu cywilnego zlecenia w tym zakresie (*akta kontroli s. 364-365*).

Za stwierdzoną nieprawidłowość w zakresie nieterminowego sporządzenia aktu małżeństwa odpowiedzialność ponosi Zastępca Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego w Świątyni, Pani Ewa Żywica. Przyczyną powstania nieprawidłowości był brak rzetelności przy wykonywaniu zadań z zakresu rejestracji stanu cywilnego. Nieterminowe sporządzanie aktów stanu cywilnego skutkuje wprowadzeniem niepewności w obrocie prawnym.

2.3. Zgony

W okresie objętym kontrolą sporządzono 33 akty zgonu. Wszystkie akty zostały sporządzone w trybie zwykłym. Badaniem objęto 14 aktów. 10 z 14 badanych aktów sporządzono przez kierownika urzędu stanu cywilnego lub jego zastępcę prawidłowo, z zachowaniem terminu określonego w art. 92 ust. 1 p.a.s.c., na podstawie karty zgonu oraz protokołu zgłoszenia zgonu. W 4 zbadanych przypadkach, które dotyczyły zgonów w okresie od 20-26 grudnia 2019 r., stwierdzono, iż:

Lp.	Oznaczenie aktu 2817072/00/AZ /....	Data sporządzenia aktu	Data zgonu/ znalezienia zwłok	Uwagi
1.	2019/713817	30.12.2019	22.12.2019	Karta zgonu dostarczona do USC 23.12.2019 r., a protokół przyjęcia zgłoszenia zgonu z 30.12.2019 r.
2.	2020/194179	02.01.2020	21.12.2019	Karta zgonu dostarczona do USC 23.12.2019 r., a protokół przyjęcia zgłoszenia zgonu z 27.12.2019 r. Akt sporządzony dopiero w dniu 02.01.2020.
3.	2020/722892	02.01.2020	26.12.2019	Karta zgonu dostarczona do USC 27.12.2019 r., a protokół przyjęcia zgłoszenia zgonu z 27.12.2019 r. Akt sporządzony dopiero w dniu 02.01.2020.
4.	2020/492339	02.01.2020	20.12.2019	Karta zgonu dostarczona do USC 23.12.2019 r., a protokół przyjęcia zgłoszenia zgonu z 02.01.2020 r. Akt sporządzony dopiero w dniu 02.01.2020.

Z ustaleń kontrolujących wynika, że powyższe nieprawidłowości wynikają z działania Zastępcy Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego w Świątyni, Pani Ewy Żywicy, która w zastępstwie za Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego Panią Lilianę Napiórkowską, przebywającą w tym czasie

na urlopie realizowała zadania w zakresie rejestracji stanu cywilnego. Jak wynika z wyjaśnień Pani Ewy Żywicy w tym czasie miała miejsce awaria systemu, która uniemożliwiała rejestrację zdarzeń zgonu. Pomimo, iż jednostka kontrolowana przedstawiła dokumentację zgłoszeń awarii systemu w tym okresie, to jednocześnie wynika z niej, iż awaria została usunięta w dniu 30 grudnia 2019 r., natomiast 3 akty zgonu (nr 2817072/00/AZ/2020/722892, 2817072/00/AZ/2020/492339, 2817072/00/AZ/2020/19417) zostały sporządzone dopiero po nowym roku. Ponadto, pomimo braku możliwości rejestracji zgonu w rejestrze BUSC w dacie zgłoszenia z powodu awarii systemu, Zastępca Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego w Świątyni w 3 wskazanych przypadkach nie przyjął protokołu zgłoszenia zgonu w terminie faktycznego zgłoszenia zgonu, tj. z datą przedłożenia karty zgonu przez zgłaszającego, tj. 23.12.2019 r., i 27.12.2019 r.), a w terminie późniejszym (tj. 30.12.2019 i 02.01.2020), co nie znajduje uzasadnienia i stanowi naruszenie treści przepisu art. 94 ust. 1 ustawy p.a.s.c. Awaria systemu nie stanowi przeszkody w przyjęciu protokołu zgłoszenia zgonu w formie pisemnej, zgodnej ze wzorem protokołu zgłoszenia określonym w rozporządzeniu Ministra Cyfryzacji z dnia 18 kwietnia 2020 r. w sprawie wzorów dokumentów wydawanych z zakresu rejestracji stanu cywilnego (obowiązujące w okresie kontrolnym Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 29 stycznia 2015 r. w sprawie wzorów dokumentów wydawanych z zakresu rejestracji stanu cywilnego). W powyższych przypadkach daty na protokołach zgłoszenia zgonu nie są zgodne z datami faktycznego zgłoszenia zgonu przez osoby uprawnione (*akta kontroli s.319,356*).

Powyższe stanowi nieprawidłowość, gdyż istotnie narusza przepisy ustawy prawo o aktach stanu cywilnego, w zakresie dotyczącym realizacji obowiązków określonych w art. 92 oraz 94 ustawy, a przede wszystkim terminowości sporządzania aktów, jak i sporządzania dokumentów na podstawie, których następuje sporządzenie aktu zgonu przez kierownika urzędu stanu cywilnego. Jak wynika z ustaleń kontrolujących już w dniu 30 grudnia 2019 r. Zastępca Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego lub Wójt mogli dokonać rejestracji zgonów, które zostały zgłoszone w czasie awarii systemu. Z przedłożonych w trakcie kontroli wyjaśnień wynika, iż w powyższych sprawach protokoły zgłoszeń zgonu zostały sporządzone i wydrukowane w chwili przywrócenia funkcjonalności systemu Źródło, w dniu stawienia się w USC osób zgłaszających (*akta kontroli s. 356*). Oznacza to, iż osoba zgłaszająca zgon stawiała się w urzędzie dwukrotnie, po raz pierwszy z kartą zgonu i po raz drugi w celu podpisania protokołu zgłoszenia zgonu. Odpowiedzialność za nieprawidłową rejestrację 3 aktów zgonu ponosi Wójt oraz Zastępca Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego w Świątyni.

3. Czynności materialno-techniczne nieskutkujące sporządzeniem aktu, dołączanie wzmianek dodatkowych do aktów oraz przyjmowanie oświadczeń.

W okresie objętym kontrolą Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego w Świątyni dokonał 15 czynności materialno-technicznych nieskutkujących sporządzeniem aktu stanu cywilnego (teczka USC.5352). Badaniem objęto 5 wybranych spraw:

- sprostowanie aktu stanu cywilnego na podstawie art. 35 p.a.s.c. – 1 sprawa;
- uzupełnienie aktu na podstawie art. 37 p.a.s.c. – 3 sprawy;
- unieważnienie aktu na podstawie art. 127a p.a.s.c. – 1 sprawa;

Sprostowania i uzupełnienia aktów dokonywane były na wniosek, a unieważnienie aktu z urzędu. W zakresie sprostowania oraz unieważnienia aktu kontrolujący nie mieli uwag. Natomiast, co do uzupełnień stwierdzono, że we wszystkich przypadkach, w których kierownik urzędu stanu cywilnego dokonywał uzupełnienia aktu na wniosek, w aktach brakuje informacji, iż po czynności uzupełnienia wydano wnioskującą odpis zupełny aktu. Z dokumentów nie wynika, również kto dokonywał odbioru odpisu (brak pokwitowania odbioru). Stanowi to uchybienie i narusza tryb doręczeń pism, wynikający z rozdziału 8 ustawy z 14 czerwca 1960 r. Kodeksu postępowania administracyjnego, który ma również zastosowanie przy realizacji zadań dotyczących rejestracji stanu cywilnego (*akta kontroli s.158-200, s. 361*). W tym zakresie

odpowiedzialność ponosi Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego w Świątynie.

Ponadto kontrolą objęto sposób przyjęcia oświadczeń, w dwóch sprawach:

- sprawa nr USC.5363.1.2019 - oświadczenie o powrocie małżonka rozwiedzionego do nazwiska noszonego przed zawarciem małżeństwa w trybie art. 59 k.r.o. Oświadczenie przyjęto na podstawie prawomocnego orzeczenia o rozwodzie z zachowaniem 3-miesięcznego terminu. Kierownik urzędu stanu cywilnego dokonał stosownych zmian w akcie małżeństwa oraz rejestrze PESEL.
- sprawa nr USC.5363.3.2019 oświadczenie o uznaniu ojcostwa przyjęte po zaprzeczeniu ojcostwa. Dziecko ukończyło 13 lat i wyraziło zgodę na zmianę nazwiska w związku z uznaniem. Kierownik urzędu stanu cywilnego dokonał stosownych zmian w akcie urodzenia oraz rejestrze PESEL (*akta kontroli s.362*).

W tym zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości, czy też uchybień.

4. Wydawanie dokumentów z rejestru stanu cywilnego oraz innych zaświadczeń określonych w ustawie Prawo o aktach stanu cywilnego.

Badaniu poddano sposób załatwienia 20 z 251 przyjętych wniosków o wydanie odpisu aktu stanu cywilnego (7,09% wszystkich spraw) – teczka USC.5362. Kontroli podlegały sprawy z 2019 r. nr 92, 95, 98, 101, 104, 107, 110, 113, 116, 119 oraz sprawy z 2020 r. nr 1, 4, 7, 10, 13, 16, 19, 22, 25, 28. W 11 sprawach wydanie odpisu nastąpiło za pobraniem opłaty skarbowej. Zgodnie z art. 45 ustawy prawo o aktach stanu cywilnego odpisy wydawane były osobom uprawnionym, na podstawie pisemnego wniosku, na którym wnioskodawca wskazywał podstawę wydania odpisu oraz kwitował odbiór odpisu aktu. W tym zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości, czy też uchybień (*akta kontroli s.258-275, 362*).

5. Przenoszenie aktów z ksiąg stanu cywilnego do rejestru stanu cywilnego.

Zgodnie z art. 124 ust. 1 i 2 p.a.s.c. przeniesienie aktu stanu cywilnego sporządzonego w księdze stanu cywilnego do rejestru stanu cywilnego polega na zamieszczeniu w rejestrze treści aktu z chwili jego sporządzenia w zakresie wymaganym w niniejszej ustawie oraz wzmianek dodatkowych, przypisków i informacji zawartych w rubryce „uwagi”.

Kontroli poddano 20 z 455 aktów przeniesionych z ksiąg papierowych do rejestru stanu cywilnego prowadzonego w formie elektronicznej, co stanowiło 4,39% wszystkich migrowanych w okresie kontrolnym aktów. Na tej podstawie stwierdzono, że akty były przeniesione prawidłowo, w zakresie danych wymaganych obecnie obowiązującą ustawą, ponadto uzupełniono dane pod aktem i wpisano w księdze wzmiankę o przeniesieniu aktu do rejestru. Niemniej w kilku przypadkach stwierdzono następujące nieprawidłowości lub uchybienia:

- w 1 akcie nie uzupełniono numeru PESEL osoby, której akt dotyczy (uchybiecie).
- w 4 przypadkach stwierdzono, iż Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego w Świątynie nie przeniósł wszystkich przypisków, które zawierał akt papierowy przy czym 3 przypadki dotyczyły przypisku w aktach urodzenia o akcie małżeństwa rodziców, których nie ma w słowniku przypisków, dlatego też nie uznano tego za błąd. Natomiast nieprawidłowością było niewpisanie przypisku o zawartym małżeństwie osoby, której akt dotyczył.
- w 1 przypadku Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego w Świątynie dopisał w przypisku dane małżonki, mimo że w papierowym akcie danych tych nie było (uchybiecie),
- w 1 przypadku Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego w Świątynie w dacie urodzenia ojca zapisanej opisowo „24 lata” wpisał „24” (nieprawidłowość) (*akta kontroli s.276-288, s. 366*).

Stwierdzone błędy dotyczyły następujących aktów:

Lp.	Nr aktu po migracji	Nr historyczny	Rozbieżności/Uwagi
1.	AU/1953/083074	182/1953	W akcie papierowym w m. urodzenia matki data urodzenia a w dacie urodzenia matki miejsce

			urodzenia – zmigrowano z prawidłowym zapisem; w papierowym akcie w przypisku o zawarciu małżeństwa brak jest danych małżonki w akcie w rejestrze zawarto dane małżonki
2.	AU/1950/374311	136/1950	Brak dwóch przypisków o zawartym małżeństwie
3.	AU/1955/912643	36/1955/J	W papierowym akcie w dacie urodzenia ojca „24 lata” w zmigrowanym „24”
4.	AU/1953/793184	5/1953	Brak przypisku z papierowego aktu o AM rodziców
5.	AU/1950/715254	13/1950	Brak przypisku z papierowego aktu o AM rodziców
6.	AZ/1993/977436	31/1993	Brak przypisku z papierowego aktu o AU osoby zmarłej
7.	AU/1961/843574	71/1961	Przy akcie nie uzupełniono numeru PESEL osoby, której akt dotyczy

Przyczyną błędów były omyłki i niedopatrzona Kierownika urzędu stanu cywilnego migrującego akty do rejestru BUSC. Skutkiem nieprawidłowości jest konieczność unieważnienia błędnie przeniesionego do rejestru stanu cywilnego aktu i ponowna jego migracja (pkt. 1).

6. Prowadzenie postępowań w sprawie zmiany imienia i nazwiska.

W okresie objętym kontrolą Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego w Świątynie wydał 3 decyzje o zmianie imienia lub nazwiska. Wszystkie decyzje zostały rozpatrzone pozytywnie.

Weryfikacji poddano 2 sprawy, nr USC.5355.1.2019 oraz nr USC.5355.1.2020. Na podstawie analizy powyższych spraw ustalono, iż:

W sprawie nr USC.5355.1.2019 wniosek nie zawiera wystarczającego uzasadnienia, które pozwalałoby na ocenę, czy zgodnie z ustawą z 17 października 2008 r. o zmianie imienia i nazwiska (art. 4 ust. 1) występują po stronie wnioskodawczyni ważne powody uwzględniające zmianę nazwiska na żądane. Uzasadnienie wniosku powinno zawierać elementy pozwalające na ocenę zasadności wniosku o zmianę nazwiska przez kierownika urzędu stanu cywilnego. Pomimo, że zmiana nazwiska następuje po rozwodzie to nie jest to wystarczające do oceny zasadności zmiany nazwiska w trybie administracyjnym na podstawie powołanej ustawy.

W sprawie nr USC.5355.1.2020 – wniosek dotyczył małoletniej, który złożyła matka dziecka. Jak wynika z uzasadnienia, ojciec został pozbawiony władzy rodzicielskiej, a zmiana nazwiska miała nastąpić na nazwisko obecnego męża, z którym wnioskująca posiada dwójkę dzieci. Decyzja w sprawie wykonana została w dniu odbioru. Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego w Świątynie naniósł zmianę w akcie urodzenia dziecka oraz w rejestrze PESEL.

Jednocześnie stwierdzono, że wydając decyzje w powyższych sprawach organ odstąpił od uzasadnienia zgodnie z dyspozycją art. 107 § 4 k.p.a. Ponadto w sentencji decyzji jako podstawę prawną wydania powołano art. 4, art. 9 i art. 12 ustawy o zmianie imienia i nazwiska oraz art. 104 i 107 k.p.a., jednak bez podania konkretnego ustępu przepisów ustawy o zmianie imienia i nazwiska (nieprawidłowość). Ponadto w treści decyzji ręcznie dopisywano (już po jej doręczeniu, datę wykonalności), co stanowi ingerencję w treść dokumentu (nieprawidłowość). W treści decyzji zamieszczano również informację, że nadano rygor natychmiastowej wykonalności. Należy wyjaśnić, że rygor natychmiastowej wykonalności decyzji nadaje ustawa, a nie kierownik urzędu stanu cywilnego (uchybiecie).

Za powyższe nieprawidłowości i uchybienia odpowiedzialność ponosi Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego w Świątynie, Pani Liliana Napiórkowska, która wyjaśniała, iż uzasadnienie wniosku o zmianę nazwiska uznała za wystarczające, gdyż składająca wniosek poinformowała ją, iż nie wiedziała o możliwości powrotu do nazwiska w terminie 3 miesięcy od uprawomocnienia się orzeczenia o rozwodzie. Ponadto ww. wyjaśniła, iż właściwe ustępy w podstawie prawnej decyzji pominięto przez nieuwagę, zaś wpisywanie na decyzji ręcznie daty w dniu odbioru decyzji przez

wnioskodawcę, jest potwierdzeniem jej odbioru i wyniku z praktyki wzorowanej na innych urzędach (*akta kontroli s. 301-305, s.311 oraz 362-363*).

Do ustaleń kontroli, przedstawionych kierownikowi jednostki kontrolowanej w projekcie wystąpienia pokontrolnego, nie wniesiono zastrzeżeń.

Mając na uwadze powyższe ustalenia i oceny wnoszę o:

1. Nadawanie przez kierownika urzędu stanu cywilnego numeru PESEL wyłącznie w przypadkach określonych w ustawie z 24 września 2010 r. o ewidencji ludności (art. 7 i 10 ustawy).
2. Nadawanie numeru PESEL w przypadku realizowania zadań dotyczących obowiązku meldunkowego lub wydania dowodu osobistego przez właściwy organ, tj. organ gminy, a nie kierownika urzędu stanu cywilnego.
3. Odnotowywanie przez wnioskodawców faktu odbioru odpisu zupełnego aktu, zgodnie z art. 37 ust. 8 ustawy z 28 listopada 2014 r. Prawo o aktach stanu cywilnego po dokonanych przez kierownika urzędu stanu cywilnego czynnościach uzupełnieniu aktu.
4. Terminowe sporządzanie aktów małżeństwa, tj. z zachowaniem terminu określonego w art. 86 ustawy Prawo o aktach stanu cywilnego.
5. Zapewnienie właściwej realizacji zapisów art. 92 i 94 ustawy z 28 listopada 2014 r. Prawo o aktach stanu cywilnego, tj. terminowe rejestrowanie zdarzeń zgonu w rejestrze stanu cywilnego, na podstawie przyjętego przez kierownika urzędu stanu cywilnego w dniu zgłoszenia przez osobę uprawnioną faktu zgonu w formie protokołu zgłoszenia zgonu.
6. Niezwłoczne podejmowanie działań, w przypadku stwierdzonej awarii systemu, w celu wyeliminowania problemów technicznych uniemożliwiających terminową rejestrację zdarzeń w BUSC.
7. Zachowanie szczególnej staranności przy migracji aktów sporządzonych w księgach stanu cywilnego do rejestru BUSC oraz unieważnienie błędnie zmigrowanych aktów i ich ponowne przeniesienie do rejestru stanu cywilnego.
8. Pełne powoływanie podstawy prawnej w decyzjach o zmianie imienia lub nazwiska, a także wyeliminowanie praktyki zamieszczania w decyzjach informacji (ręcznie dopisywanej) o nadaniu rygoru natychmiastowej wykonalności.
9. Zapewnienie składania przez wnioskodawców wniosków o zmianę imienia lub nazwiska zawierających wyczerpujące uzasadnienie, wskazujące na ważne powody uwzględniające zmianę imienia lub nazwiska na żądane, zgodnie z dyspozycją art. 4 ust. 1. ustawy z 17 października 2008 r. o zmianie imienia i nazwiska.

Proszę Panią Wójt o podjęcie działań mających na celu usunięcie stwierdzonych uchybień oraz o poinformowanie Wojewody Warmińsko-Mazurskiego w terminie 21 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia, o sposobie wykorzystania uwag i wniosków oraz wykonania zaleceń, a także o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia działań.

Jednocześnie informuję, że stosownie do art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

WICEWOJEWODA
WARMIŃSKO-MAZURSKI
Aleksander Socha
/podpis elektroniczny/